

Document de 29 de juny del 957, primera menció documentada de l'església romànica de Santa Maria de Castelló d'Empúries.

Donació a l'església de Santa Maria de Castelló d'Empúries d'uns terrenys situats a Castelló d'Empúries.

ELS ESPOSOS DURABLE I MIRIDA DONEN A L'ESGLÉSIA DE SANTA MARIA, SITUADA EN EL COMTAT DE PERALADA, A LA VILA DE CASTELLÓ [D'EMPÚRIES], UNES TERRES QUE TENEN PER COMPRA, JUNT AMB LA SENYORIA.

[O]. Original de l'any 957 perdut. – A. Còpia del segle XIII: Girona, Arxiu Diocesà, *Cartoral de Carlemany*, pàgs. 88-89, ex O.

RE: MARQUÈS, Jaume: *Cartoral*, 1993, núm. 49, pàgs. 133-134, ex A. – BOTET, Joaquim: *Cartoral*, núm. 47.

Transcripció:

In nomine Domini, ego Duravolus et uxor mea Mirida. Certum quidem et manifestum est quoniam placuit animis nostris et [placet] nullus quoque suadentis ingenio vel imperio suadentis, sed propria et spontanea nostra voluntate et hoc elegit bona voluntas ut aliquid de nostra terra dedissemus **ad domum Sancte Marie**, virgine Christi, propter remedium animarum nostrarum, cuius ecclesia sita est in comitatu Petralatense, **in villa quam nominant Castellione**, sic donamus vobis domum iamdictam, que nobis advenit per comparationem nostram. Et affrontat iamdicta terra: de oriente in araglio Salyo, et de meridie ad nos donatores, et de occiduo in terram Quadramiro, et de circio affrontat in terra Raimundi.

Quantum infra istas omnes affrontationes includitur, sic donamus et tradimus ipsas terras plus senioraticum ab integro, taliter ut ministri vel sacerdotes qui eidem ecclesie sint servient dispensare et presenti die et tempore.

Si vero nos donatores vel ullus homo qui contra istam scripturam venditionis venerit ad irrumpendum vel traditionis, aut nos ipsi venerimus aut qui hoc fecerit, in primis iram Dei incurrat super eum et cum Iuda qui Dominum tradidit et a liminibus sancte Dei Ecclesie sit extraneus nisi propter hoc satisfecerit.

Facta scriptura donationis vel traditionis III kalendas iulii, anno tercio regnante Leurthario rege. Sig+num Duravolus. Sig+num Mirida, qui hanc scripturam donationis vel traditionis fecimus et firamre rogavimus. Sig+num Edegisii. Sig+num Albario. Sig+num Quinabaldo.

Sensus presbiter, qui hanc scripturam donationis scripci et SSS. sub die et anno quo supra.

Traducció:

En nom de Déu, jo Durable i la meva esposa Mirida. Cert sens dubte i manifest és, doncs, que ha agradat a la nostra ànima i no plau a ningú més ser aconsellat per l'enginy o bé pel domini, però en tot cas per pròpia i espontània voluntat nostra, i tant més quan escull la bona voluntat, que donarem quelcom de la nostra terra **a la casa de Santa Maria**, la verge de Crist, per al remei de les nostres ànimes; aquesta església està situada al comtat de Peralada, **a la vila que anomenen Castelló**. D'aquesta manera donem a vos la casa ja dita, que sobrevingué a nosaltres per una compra nostra. I afronta la dita terra: d'orient (est) amb l'aragall¹ Salió²; i de migdia (sud) amb els nostres donadors; i d'occident (oest) amb la terra de Quadramir; i de cerç (nord) afronta amb la terra de Ramon.

Tot quant sota aquestes afrontacions s'inclouen, així donem i entreguem aquestes terres més la senyoria amb integritat, de tal manera que els ministres o sacerdots que siguin d'aquesta església administrin i en el present dia i en el temps.

Si veritablement els nostres donadors o qualsevol home que contra aquesta escriptura de venda o de transmissió vingui per irrompre-la, o bé nosaltres mateixos anirem contra aquell que això fes, o bé que la principal ira de Déu es precipiti sobre d'ell i com Judes, qui va traïr Déu, romanguí a les portes de la santa Església de Déu com a extrany o si no a prop d'allí pagarà la seva culpa.

Feta aquesta escriptura de donació o de transmissió el tercer dia de calendes de juliol, de l'any tercer del regnat de Lotari rei.

Signatura de Durable. Signatura de Mirida, qui aquesta escriptura de donació o d'entrega hem fet i hem pregat que es firmi. Signatura d'Edegís. Signatura d'Albar. Signatura de Quinabald.

Sens prevere, qui aquesta escriptura de donació va escriure i signar el dia i l'any esmentats més amunt.

Anàlisi, transcripció i traducció per Jordi Canet Avilés
Museu d'Història Medieval de la Cúria-Presó, s. XIV

¹ Aragall: xaragall, còrrec, llit d'un torrent, regueró que obre l'aigua de pluja en un terreny inclinat i, per extensió, aquest terreny. Prové molt probablement del grec *ἀργιλλος* i del llatí *argilla*, 'argila'. Aquesta menció del mot *aragallo* seria, segons Joan Coromines, la segona documentació catalana de la paraula.

² Pel que fa a aquest topònim, és evident la relació amb el mot sal, del qual deriva l'adjectiu substantivat *salí* amb el significat de 'gabella de la sal'; actualment designa una mata de terres salobres.

APH
jca